

**SEGURAMENT EL PROCÉS
CAP A LA INDEPENDÈNCIA
JA HA COMENÇAT**

David Bueno i
Torrens

Professor i investigador
de genètica de la UB i
divulgador de la ciència

Cultura i poder col·lectiu

Les representacions mentals que avui tenim els catalans inclouen conceptes materials, com diari o ordinador, i d'altres més intangibles com pacte fiscal, dret a decidir o transició nacional, que no podrien ser entesos pels nostres avantpassats. En canvi, podem estar segurs que les representacions mentals dels nostres parents vius més propers, com els ximpanzés, no han canviat pràcticament gens en les darreres desenes de milers d'anys. L'evolució cultural, que inclou la generació de productes acumulatius com la ciència i la tècnica, l'art, la filosofia i la poesia, és exclusiva de la nostra espècie, i és clau per a la nostra supervivència atès que és un mecanisme d'adaptació que permet que puguem sobreviure en condicions molt diferents.

QUÈ TÉ D'ESPECIAL LA NOSTRA ESPÈCIE que li permet acumular gradualment i de manera constant nous coneixements, conceptes i idees, tant verticalment, heretats de les generacions anteriors, com horitzontalment, a partir dels nostres coetanis? La resposta pot semblar òbvia, la nostra intel·ligència i la capacitat de comunicació, però el mateix mètode científic, un clar producte cultural, ens obliga a aprofundir i concretar més la resposta. *Science* acaba de publicar un interessant treball sobre el tema, que permet fer reflexions aplicables al nostre context actual. En aquest treball s'han

examinat i comparat diversos paràmetres biològics, psicològics i socials en persones, ximpanzés i micos caputxins, mentre uns individus imitaven uns altres per resoldre un trencaclosques.

ENTRE ELS DIVERSOS RESULTATS hi ha la gran capacitat d'imitació que tenim tots els primats, però en la nostra espècie destaca una potencialitat que tenim en exclusiva: la capacitat de representar dins la nostra ment i d'imitar els estats mentals dels altres, com emocions i desigs. Aquesta capacitat d'imitació d'estats mentals té un suport físic al cervell, les anomenades neurones mirall, que ens permeten generar pensaments amb un objectiu determinat a partir de les inferències que fem del contingut mental dels altres. És la base de l'aprenentatge social. En les conclusions, els autors destaquen que aquesta capacitat és la que ens permet fer pedagogia, comunicar-nos i tenir conductes prosocials.

**Per assolir la
resposta col·lectiva
més encertada ens
cal entendre les
motivacions i els estats
mentals dels altres**

QUASI SIMULTÀNIAMENT, la revista *Psychological Science* ha publicat un altre treball on es demostra que la resposta que es dona a qualsevol qüestió és molt més acurada i precisa si la prenen entre dues persones que no pas si es fa individualment –la qual cosa és lògica–. Tanmateix, però, contràriament al que hom podria pensar, si una persona pot revisar la seva resposta en funció dels comentaris dels altres, llavors la nova resposta que dona de forma individual és encara més acurada i precisa que la presa entre dos. És el que els autors anomenen poder col·lectiu.

INTERPRETAT EN CLAU CATALANA actual, a la cruïlla cultural, social i política on ens trobem, hom pot raonar que, per assolir la resposta col·lectiva més encertada ens cal entendre les motivacions i els estats mentals dels altres i, sobre la base d'això i amb pedagogia, revisar les nostres respostes de manera individual per adoptar cadascú de nosaltres la que considerem més encertada. Potser aquest procés ja està en marxa, i és per això que està incrementant de forma espectacular el nombre de persones convençudes que el millor camí per a la nostra cultura, economia i país –en definitiva, per a la col·lectivitat catalana– és la independència. Tanmateix, no és aquesta la principal aportació de la cultura en la nostra espècie, fer possible la supervivència?